

Fasit til oppgaver i Språk i skolen, kapittel 4.

Versjon: 15. mai 2015

Oppgave A og B	
S V IO DO	1) Hun gav ham (<u>nøklerne</u>).
S V IO DO	2) (<u>Politimannen</u>) gav dem (<u>bøter</u>).
S V IO <u>DO</u>	3) (<u>Mamma</u>) sendte meg (<u>nye sokker</u>).
S V <u>O</u>	4) (Greg) kjøper (<u>en dyr billett</u>).
S <u>V</u> A A	5) (<u>Olea</u>) skulle ha vært hjemme nå.
FV S A IV O	6) Har du ikke sett (<u>nyhetene</u>)?
S V A <u>P</u>	7) Hun var riktignok født i (<u>Tasmania</u>).
S V <u>A</u>	8) De besvimte av (<u>utmattelse</u>).
<u>S</u> V P	9) (Den snille <u>regnskapsføreren</u>) heter (Gunilla).
<u>S</u> V O P	10) (Det gode <u>foredraget</u>) gjorde oss tørste.

Kommentarer:

- * I setningsanalyse bør du markere tydelig hvilke ord som inkluderes i setningsleddet. Det er derfor vi markerer setningsledd med mer enn ett ord ved å sette strek over alle ordene i leddet, som «nye sokker» og «en dyr billett» i setning 3 og 4.
- * Hvis det bare er ett objekt i en setning holder det å markere det med «O» for objekt, som i setning 4, 6 og 10.
- * Hvis verbalet består av flere ord i umiddelbar sammenheng, som «skulle ha vært» i setning 5, da holder det å markere verbal med «V».
- * Hvis verbalet er splittet, som i setning 6, markerer du både finitt og infinitt verbal (FV og IV).
- * Setning 7: «født» kan også analyseres som perfektum partisipp og infinitt verbal (IV) og «i Tasmania» blir følgelig adverbial.
- * Setning 5: Siden «hjemme» og «nå» er to ulike adverbialer, det ene henviser til sted og det andre til tid, markes de separat (det ser du hvis bruker flytteprøven).

Oppgave C

_____ S _____ V _____ A _____
1) Dere med skitne klær må sitte på trappa!

S V _____ A _____
2) Sola skinner på alle mennesker.

S V _____ A _____ P _____
3) Han var likevel ikke interessert.

S V _____ O _____ A _____
4) Tante pleier å sykle på mandager.

S V O _____ P _____
5) Jeg slo meg gul og blå.

_____ S _____ V _____ A _____
6) Per og Petter sitter under den gamle sørgepilen.

Kommentarer:

* Frasene med kursiv i oppgaveteksten er understreket ovenfor.

* Setning 3: Her er «Interessert» analysert som predikativ, men det kunne også analyseres som et infinitiv verbal (perfektum partisipp).

* Setning 4: Det vil også være akseptabelt å analysere hele «å sykle på mandager» som objekt (da ville man forstå «på mandager» som et adverbial tilknyttet «sykle» og ikke «pleier», altså som et adverbial innenfor infinitivskonstruksjonen, ikke helsetningen).

Oppgave D

1) Pronomenfrase med pronomen som overledd (dere)

2) Substantivfrase med substantiv som overledd (mennesker)

3) Adverbfrase med adverb som overledd (ikke)

4) Preposisjonsfrase med preposisjon som overledd (på)

5) Sideordningsfrase uten overledd. De to sideordnede frasene er adjektivfraser med adjektiv som overledd (gul, blå)

6) Substantivfrase med substantiv som overledd (sørgepilen)

Oppgave E

S	V	A	
1)	Dere med skitne klær	må sitte på trappa!	(helsetning)
	OVL	UWL	
	Dere med skitne klær		(pronomenfrase)
	OVL	UWL	
	med skitne klær		(preposisjonsfrase)
	UWL	OVL	
	skitne klær		(substantivfrase)
	OVL		
	skitne		(adjektivfrase)

S	V	A	
2)	Sola skinner på alle mennesker.		(helsetning)
	OVL	UWL	
	på alle mennesker		(preposisjonsfrase)
	UWL	OVL	
	alle mennesker		(substantivfrase)

S	V	A	P	
3)	Han var likevel ikke	interessert.		(helsetning)
	UWL	OVL		
	likevel ikke			(adverbfrase)
	OVL			
	likevel			(adverbfrase)

S	V	O	A	
4)	Tante pleier å sykle på mandager			(helsetning)
	OVL	UWL		
	på mandager			(preposisjonsfrase)
	OVL			
	mandager			(substantivfrase)

S	V	O	P	
5)	Jeg slo meg gul og blå			(helsetning)
	OVL	OVL		
	(gul) og (blå)			(sideordnede adjektivfraser)

	S	V	A	
6)	Per og Petter	sitter	under <u>den gamle sørgepilen</u>	(helsetning)
		OVL	UNL	
			under <u>den gamle sørgepilen</u>	(preposisjonsfrase)
			<u>UNL</u> OVL	
			<u>den gamle sørgepilen</u>	(substantivfrase)
			OVL	
			gamle	(adjektivfrase)

Oppgave F

- 1) Helsetning.
- 2) Spørresetning, ja/nei-spørsmål.
- 3) Helsetning.
- 4) Imperativsetning.
- 5) Spørresetning.
- 6) Spørresetning.

Oppgave G

	DO	V	S	IO
1)	Mat	gav	jeg	løvene.
	V	S	IO	DO
2)	Gav	jeg	løvene	mat?
	<u>A</u>	V	S	O <u>A</u>
3)	I	går	hentet	hun barna i barnehagen.
	V	O		
4)	Husk	penger!		
	A	FV	S	A IV O
5)	Hvorfor	har	du	ikke levert oppgaven?
	S	<u>V</u>	<u>O</u>	
6)	Hvem	har	tatt	sykkelen min?

Kommentar: I setning 3 kan «barna i barnehagen» oppfattes som en substantivfrase med funksjon som objekt. Da er betydningen annerledes enn i forslaget over. Der er «i barnehagen» adverbial og beskriver hvor hun hentet barna. Med «barna i barnehagen» som objekt blir «i barnehagen» et underledd til barna og beskriver hvor barna er, f.eks. i den forstand at hun hentet barna som er i barnehagen, ikke barna som er på skolen...

Oppgave H

- 1) Adverbial
- 2) Objekt
- 3) Subjekt
- 4) Subjekt

Oppgave I

- 1) Adverbial leddsetning
- 2) Nominal leddsetning
- 3) Underledd-setning
- 4) Underledd-setning

Oppgave J

S	V	P	_____	A	_____
1)	Onkel er sliten fordi han har festet hele natten.				(helsetning)
			S	V	A
			fordi han har festet hele natten		(adverbial ledds.)

Kommentar: Legg merke til at subjunksjoner som «fordi», «at» osv. ikke markes som setningsledd i analysen av leddsetninger.

S	V	_____	O	_____	
2)	Professoren sier at han har glemt støttearkene.			(helsetning)	
			S	V	O
			at han har glemt støttearkene.		(nominal ledds.)

A	V	_____	S	_____		
3)	Der er hun som skriver romaner på fritiden!			(helsetning)		
			OVL	_____	UNL	_____
			hun som skriver romaner på fritiden!			(pronomenfase)
			V	O	A	_____
			som skriver romaner på fritiden!			(underledd-setning)

	S	V	O	
4)	Programlederen du ikke liker, har mistet jobben.			(helsetning)
	OVL	UNL		
	Programlederen du ikke liker			(substantivfrase)
	S	A	V	
	du ikke liker			(underledd-setning)

Oppgave K

	S	V	O	
1)	Hun liker å fiske torsk.			(helsetning)
		V	O	
	å fiske torsk			(infinitivskonstruksjon)

	S	V	O	
2)	Fiskerne kan kunsten å koke kaffe.			(helsetning)
	OVL	UNL		
	kunsten å koke kaffe			(substantivfrase)
		V	O	
	å koke kaffe			(infinitivskonstruksjon)

	S	FV	A	IV	O	
3)	Han snakket alltid om å reise til India.					(helsetning)
		V	A			
	å reise til India					(infinitivskonstruksjon)

Kommentar: Her analyseres «om» som en del av verbalet (se læreboka, s. 174)

	S	V	A	P	
4)	Å snu er ikke et alternativ.				(helsetning)
		V			
	Å snu				(infinitivskonstruksjon)

Oppgave L og M

Agens er markert med **rød penn** og subjektet med understreking.

1)	<u>Mor</u>	hopper rundt på plenen.	(aktiv)
2)	<u>Han</u>	ble utestengt fra konserten av vaktene .	(passiv)
3)	<u>Hun</u>	kjører broren til togstasjonen.	(aktiv)
4)	<u>Broren</u>	kjøres til togstasjonen av henne .	(passiv)

Oppgave N

FS	V	ES	A		
1)	Det svømte en orm over elva.				(helsetning)
FS	FV	A	IV	A	A
2)	Det har aldri snødd så mye på en uke.				(helsetning)
S	V	O			
3)	Hun vil at eleven utvises.				(helsetning)
	S	V			
	at eleven utvises.				(nominal leddsetning)
S	V	A	A		
4)	Hvem skal fraktes med buss til Gøteborg?				(spørresetning)
A	FV	IO	IV	DO	
5)	Ikke spør meg om veien til Gøteborg.				(imperativsetning)
S	V	A	A		
6)	Jeg kommer til Horten klokka fem.				(helsetning)
SV	A	A			
7)	Jeg er i Horten klokka fem.				(helsetning)
S	FV	DO	IV	IO	
8)	Hun sendte blomster til broren.				(helsetning)
S	V	IO	DO		
9)	Hun sendte broren blomster.				(helsetning)
	S	V	P		
10)	Det å lykkes er vanskelig.				(helsetning)
OVL	UWL				
	Det å lykkes				(pronomenfrase)
	V				
	å lykkes				(infinitvskonstruksjon)
	O	FV	S	A	IV
11)	At dette er sant, kan jeg ikke tro.				(helsetning)
S	V	P			
	At dette er sant				(nominal leddsetning)
S	V	A	O		
12)	Hun husker ennå læreren som sa at Tokyo var hovedstaden i Korea.				
OVL	UWL				
	læreren som sa at Tokyo var hovedstaden i Korea				(subst.frase)
	V	O			
	som sa at Tokyo var hovedstaden i Korea				(underledd-setn.)
	S	V	P		
	at Tokyo var hovedstaden i Korea				(nominal leddsetn.)
S	V	O			
13)	Gjestene ser på Dagsrevyen				(helsetning)
S	V	O			
14)	Gjestene ser Kveldsnytt.				(helsetning)

Oppgave O

- 1) Subjekt (han)
- 2) Adverbial (på torsdag)
- 3) Adverbial (hvis du lyger)
- 4) Adverbial (når toget kommer)
- 5) Subjekt (alle de sure barna)
- 6) Subjekt (fuglen som sitter i treet)
- 7) Predikativ (irrgrønne)

Oppgave P

- 1) Han = pronomenfrase
- 2) På torsdag = preposisjonsfrase
- 3) Hvis du lyger = adverbial leddsetning
- 4) Når toget kommer = adverbial leddsetning
- 5) Alle de sure barna = substantivfrase
- 6) Fuglen som sitter i treet = substantivfrase (med underledd-setn.)
- 7) Irrgrønne = adjektivfrase

Oppgave Q

- 2) Onkel kommer tilbake fra Nepal på torsdag.
- 3) Nesen din vokser hvis du lyger.
- 4) Alle blir glade når toget kommer.
- 7) Øynene hennes var irrgrønne.

Oppgave R. Helsetningene blir analysert først og deretter de underordnede setningene.

HELSETNINGER		Midtfelt			Slutfelt		
Forfelt	v	n	a	V	N	A	
1) Hun	gav	ham			nøklenene.		
2) Politimannen	gav	dem			bøter.		
3) I for	kom	jeg				for sent til ballet.	
4) Greg	kjøpte		likevel ikke		billett	til konserten.	
5) Onkel	er				sliten	fordi han festet hele natten.	
6) Professoren	sier				at han har glemte		
7) Der	er	hun som skriver romaner på fritiden.			nøklenene.		
8) Programlederen du ikke liker,	har			mistet	jobben.		
9) Gjestene	ser			på	Dagsrevyen.		
10) Hun	sendte	blomster		til	broren.		

UNDERORDN.S.		Midtfelt			Slutfelt		
Forbinderfelt	n	a	v	V	N	A	
5) fordi	han		har	festet		hele dagen	
6) at	han		har	glemt	støttearkene		
7) som			skriver		romaner	på fritiden	
8)	du	ikke	liker				